

גוט שבת **Gut Sábész**

19. évfolyam 9. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 15:36 • ב' כסלו תשע"ז • 2016. 12. 2. • פרשת תולדות • Szombat kimenetele: 16:46

Magyar témákról is tárgyaltak az európai rabbik

A brüsszeli székhelyű Európai Rabbitanács (RCE) delegációja a napokban Izraelben járt, ahol napjaink meghatározó rabbijai-val és zsidó vezetőivel találkoztak. A találkozók az európai rabbik beszámoltak a tevékenységükről, valamint háláchikus és más aktuális kérdéseket vitattak meg.

Az ötfős delegációban részt vett a Budapesti Ortodox Rabbianács vezetője, *Oberlander Báruch* rabbi, az Európai Rabbitanács vezetőségi tagja, valamint *Jirmijáhu Cohen* rabbi, aki hosszú éveken keresztül volt a párizsi Bét Din elnöke, *Jáákov Dovid Schmahl* rabbi, az antwerpeni Bet Din *dájánja*, *Michael Smerla* rabbi Stassbourg rabbi-ja, valamint *Weisberger Moshe Tuvia* rabbi, a Dob utcai ortodox hitközség egykori rabbija, aki jelenleg Izraelben segíti az Európai Rabbitanács munkáját.

A delegáció tagjai elsőként Iz-

rael Állam két főrabbiját, *David Lau* askenáz és *Jichák Jozsef* szefárdi főrabbit látogatták meg Jeruzsálemben. Ezután találkoztak napjaink egyik legnagyobb befolyású haszid vezetőjével, *Jáákov Álter* rabbi-val, a guri rebbével, aki nagyon szívélyesen fogadta a látogatókat.

Innen a küldöttség Bné Brákba utazott, ahol felkeresték *Jiszráél Háger* rabbit, a viznyici rebbét, majd *Chájim Kanievsky* rabbit, a litván zsidóság leghíresebb vezetőjét látogatták meg.

Az utazás második napján Netánjánra látogattak, ahol *Cvi Elimelech Halberstam* rabbit, a cánzi-kolozsvári rebbét keresték fel. Innen utaztak Cholonba, ahol *Jichák Zilberstein* rabbi-val, a híres könyvszerzővel találkoztak. Végezetül visszatértek Jeruzsálembé, ahol előbb *Báruch Mordecháj Ezrachi* rabbi-val, a Chevroni jesiva vezetőjével volt találkozájuk, majd az Óváros-

ban felkeresték *Sálom Cohen* rabbit, a Porát Jozsef jesiva fejt, aki a SÁSZ szefárdi vallásos párt spirituális vezetője.

Oberlander rabbi elmondta: nagy élmény volt, hogy ez alatt a két rövid nap alatt minden irányzat képviselőivel találkozhattak a haszid rebbéktől, a litván vezetőkön át a szefárd rabbikig. Kiemelte, hogy nem csak a magyar származású rabbik tanúsítottak komoly érdeklődést a magyar zsidóság helyzete iránt, és többen is aggodalmukat fejezték ki az utóbbi idők néhány fejleménye miatt, melyek a közösségeken belül történtek. „A cánzi rebbe azzal fogadott, hogy sokat hallottam Önről és munkájáról, pedig még soha eddig személyesen nem találkoztam vele.”

Mindenhol örömmel fogadták a rabbikat, mély beszélgetéseket folytattak, és megáldották további munkájuk.

Helyesírási verseny a Bét Menáchem iskolában

Lezajlott az idei év első tanulmányi versenye az iskolában. A sok lelkes versenyző közül az alsó tagozaton első helyen *Lukács Sára*, a másodikon *Koller Péter Immanuel*, a harmadikon *Abergel Liora* végzett. A felsősök közül legeredményesebben *Hurvitz Lia Miriam* teljesített, így övé az első hely, második lett *Klein Eszter Hanna*, a harmadik helyet pedig *Molnár Andi Mirjam* foglalta el. Gratulálunk a nyerteseknek és a résztvevőknek!

ZsTSz ajánló

Számít-e bármit az egyén cselekedete, ha egyszer létezik egy „isteni terv”? Ezt a kérdést teszi fel a Zsidó Tudományok Szabadegyetemén, december 5-én *Oberlander Báruch* rabbi. Ugyanezen a napon *Faith Asertól* megtudjuk, mi is az az *eglá árufá*. Kedden *Megyeri Jonatán* az Első Szentély korába vezeti hallgatóit, szerdán pedig *Rabbi Akiváról* hallgathatunk előadást és kiderül, mit gondolt a Rebbe az ideális párkapcsolatról. Tartsanak velünk!

1. Chájim Kanievsky rabbinál; 2. Lau főrabbinál; 3. Sálom Kohén rabbinál; 4. A cánzi-kolozsvári rebbénél; 5. Jichák Zilberstein rabbinál; 6. Báruch Mordecháj Ezrachi rabbinál; 7. Jitzchák Yosef főrabbinál

Hetiszakasz

Egy kicsalt atyai áldás

Szakaszunkban – *Toldot* (1Mózes 25:19–28:9.) – Jákob és Ézsau felcseperedéséről olvassunk, valamint arról, miként vette meg Jákob az elsőszülöttséget egy tál lencséért, és hogyan csalta ki – anyja segítségével – az atyai áldást, ami eredetileg Ézsauinak járt volna. Közben Izsák és Rivká a

filiszteusok földjén hasonló megpróbáltatáson mennek keresztül, mint annak idején Ábrahám és Sára. A szakasz végén Jákob elindul nagybátyjához, Lábánhoz Mezopotámiába, hogy lányai közül feleséget válasszon magának, és egyben eltűnjön egy időre a bosszút forraló Ézsau elől.

Zsidó híradó

Piroterror: gyújtogatások Izrael-szerte

Hatalmas tűzvész pusztított a héten Izraelben. Összesen 180 ember sérült meg és 560 otthon égett ki, csak Haifáról 85 000 embert evakuáltak. A 200 tüzeset mintegy felét okozhatta gyújtogatás. Az elkövetőket segítette a rendkívüli szárazság és az erős széljárás is.

Benjámín Netánjáhu miniszterelnök kijelentette, hogy a gyújtogatókat terroristának tekintik, és ennek megfelelő büntetésre számíthatnak. A rendőrség őrizetbe vett 23 személyt, akiket gyújtogatás közben értek tetten, vagy az érintett települések biztonsági kamerái rögzítettek tetteiket. *Náftáli Benet* oktatásügyi miniszter twitter üzenetében a következőt írta: „Csak az képes felgyújtani az országot, akinek az nem a hazája.”

A tűzkárosultak között van a magyar származású, 84 éves *Joszi Ben-Nun* professzor is, aki a Teleki téri zsinagóga közösségének tagja. Épp egy túrát vezetett, amikor a háza kigyulladt, és mindene elégett: „Magyarországot is egy hátizsákkal hagytam el, ennyi holmim most is maradt.” – mondta el barátok érdeklődésére.

Görög, horvát, ciprusi, orosz, török és olasz repülőgépek mellett egyiptomi helikopterek és jordán rohamkocsik is érkeztek Izraelbe, hogy segítsenek megfékezni a tüzet. A Palesztin Hatóság szintén felajánlotta segítségét. Ezenfelül Izrael kibérelte a világ legnagyobb tűzoltó repülőgépét, a „Supertankert” az Egyesült Államokból.

Kétszeres áldás

Izsák megáldotta fiát, Jákobot: „Adjon neked az Isten az ég harmatából és föld kövérségéből; sok gabonát és mustot.” (1Mózes 27:28).

A híres tórákomentátor, Rási magyarázza, hogy az „Adjon neked az Isten..” a bőséges áldásra utal, arra hogy Isten adjon mindig, újra és újra.

De mi hiányozhatott Isten első adományából, ami maga után vonhatta egy második, még a korábnál is nagyobb áldás bekövetkeztét? Hogyan lehetséges a tökéletes isteni adományhoz még hozzáadni valamit?

A választ egy példával lehet megvilágítani. Mikor a tanár egy problémát vet fel a diáknak, az arra való választ kétféle szinten tudja elmagyarázni.

Az egyik szinten a tanár sikeresen átadja tudását a diáknak, így az ő tudása teljes mértékben része lesz a diák tudásának. De ekkor még ez a tudás nem önállóult a diákban, azaz még nincs kreatív ereje, nem képes a gondolatmenetet továbbfejleszteni.

A másik szintje az, mikor a diák nem csak elsajátítja ezen adott tudást, melyet tanára átadott neki, de képes azt önálló-

an kiegészíteni és továbbfejleszteni, ezen keresztül kitágítani a tudott anyagot és saját tudását.

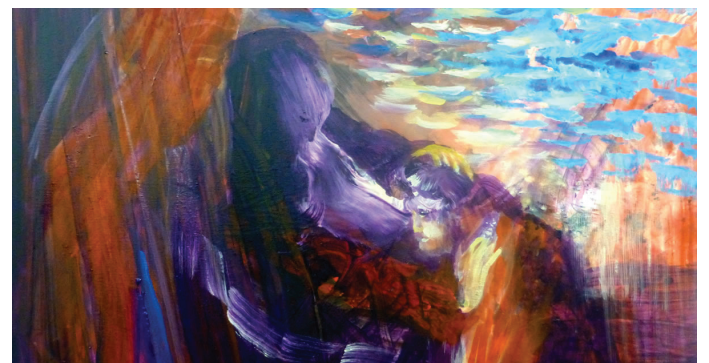
A Misna világítja meg fenti két szintet Rabbi Johanan ben Zakaj tanítványain keresztül.

„Rabbi Eliezer ben Hurkanus olyan volt, mint egy kikövezett kút, mely egy cseppet sem veszít vizéből, azaz olyan magas szinten szívta magába és tette magáévá a bölcsességet, hogy még Rabbi Eliezer ben Árochot is felülmúlta benne.”

„Rabbi Eliezer ben Ároch olyan volt, mint egy sosem nyugvó forrás, mely egyre csak nagyobb és nagyobb erővel ontja magából a vizet, azaz azzal a képességgel rendelkezett, hogy magából fakadóan tudjon mindig nőni. Ezen képessége még Rabbi Eliezer ben Hurkanusét is felül múlta.”

Fenti példán keresztül már érthető a kettős áldás jelentősége, melyet Izsák adott fiára, Jákobra. Az áldás nem csak teljes és tökéletes volt, de egyben azal is felruházta Jákobot, hogy saját maga váljon további áldások forrásává.

Kovács Kristóf rabbinövendék cikke Yitschak Meir Kagan rabbi írása nyomán

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 16:45: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 13:00: Délutáni ima (a Keren Or-ban),

17:00: **Mikor szabad hazudni?** (Oberlander Báruch előadása)

18:00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás, 9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*;

15:25: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok: 10:00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon):

5:30: Tanulás, 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás, 18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

Velem és a Rebbével történt

Miért viselt a Rebbe nyáron is kabátot?

Családom rokonságban áll a Rebbe családjával, mivel az én nagyapám és az ő nagyapja testvérek voltak. 1947-ben hamis papírokkal az egész család ki tudott menekülni Oroszországból. Lengyelországon és Ausztrián át Párizsba mentünk, ahol az egyik rokonunk, Zalman Schneerson lakott. Peszách előtt a Rebbe édesanyja, Chana Schneerson rebbecen is csatlakozott hozzánk miután sikerült őt is kicsempészní Oroszországból.

Nem sokkal később a Rebbe is megérkezett Amerikából, hogy újra találkozhasson immáron közel két évtizede nem látott édesanyjával. Habár a Rebbe nem lakott velünk, hanem egy helyi hotelben szállt meg, a széder estén mind együtt voltunk.

Nagyon jól emlékszem erre a széder estére. A Rebbe ült az asztalfőnél, aki persze ekkoriban még nem volt Rebbe hanem az előző Rebbe, a Rebbe Rájác veje. Édesanyja, Chana rebbecen ült a jobbán és az összes többi nő is a jobb oldalon a rebbecen mellett, míg a férfiak a Rebbétől balra ültek le az asztal köré. Ez az összejevetel nem olyan volt, mint később, mikor a Rebbe a haszidjaival ült össze. Ez más volt. Családi együttlét.

Tizenkét éves voltam akkoriban, és emlékszem, hogy a Rebbe az új kiadású Kehot Haggadából olvasott a saját frissen nyomott kommentárjával. Ha jól emlékszem ez volt az első alkalom, hogy olvasott belőle.

A Rebbe a széderhez a saját szőlőlevét hozta. Abban az időben ugyanis lehetetlen volt kóser bort kapni Párizsban, így apám is maga állította elő kóser borát, amihez mazsolát áztatott és erjesztett. Ám ez az eljárás cukor felhasználását is igényli, amit a Rebbe nem használt Peszáchkor. Ő is maga készítette a szőlőlevét, ami az év ezen szakában

még nagyon savanyú volt. Ám ő ezt használta mind a négy pohárhoz. Nem csak saját szőlőt használt, de saját maceszt is hozott. Ezt az asztal melletti széken tartotta, s nem az asztalon, ami nekünk akkoriban teljesen új volt. Ma már persze ez a bevett Chábád szokás, hogy elkerüljük,

tettel. Ám a Rebbe azt válaszolta, hogy nem helyes úgy kimeneni az utcára, hogy nem vesz valamit a *kapota* (hosszú zakó, amit a haszid férfiak viselnek) fölé.

Én erre felvettem, hogy rendszeresen látok francia férfiakat selyem kabátban sétálni, így biztos rendben van a *kapota* is.

Solom Ber Butman rabbi, Tel Aviv belvárosának egyik előkelő plázájában igazgatja a Chábád tevékenységét. Az interjút 2001 nyarán adta.

hogy a macesz az asztalon esetleg valamilyen folyadékkal érintkezzen, ám akkoriban ez teljesen ismeretlen volt számunkra.

A Rebbe peszách kezdetétől egészen Sávout végéig Párizsban maradt, így együtt olvashattuk.

Sávoutkor a Tikun Lajl Sávoutot, azon Tórai sorokat, melyeket ilyenkor hagyomány elolvasni az este folyamán, azonban a zsinagóga gondnoka elfelejtette égvé hagyni a lámpákat az épületben. Így nekünk kellett gertyákat helyezni a könyvespolcok köré, s azokat körülülve olvasni. Emlékszem, ahogy a Rebbe nagyon gyorsan, ám tisztán, érthetően olvasta ezen tórai sorokat.

Mikor végzett, magára vette kabátját, hogy visszamenjen a harminc percnyi sétára lévő hotelba, ahol lakott. Nyár volt. Kint, az utcákon hatalmas forróság, így apám mondta a Rebbének, hogy hagyja ott kabátját a nagy melegre való tekin-

A Rebbe erre mosolyogva rám nézett, és azt mondta viccesen: „Igen, de nekik van hozzá kalapjuk is.” A Rebbe ezzel arra a kalapra célzott, amit a felső tízezer férfiai viseltek akkoriban. Ezután elmesélte, hogy egyszer apósával, a Rebbe Rájáccal Bécsben töltötték a Sábeszt, s a fedetlen selyem kapotájában ment ki az utcára. „Mikor apósom ezt meglátta, finoman szólva nem repesett az örömtől.” mondta a Rebbe.

Így végül felvette kabátját is. Tudom, hogy ezután se volt soha olyan alkalom a Rebbe életében, mikor a kabátja nélkül sétált volna az utcán fedetlen kapotában, még a legmelegebb nyári napokon sem.

Épp azelőtt, mielőtt még a Rebbe elhagyta volna Párizst, egy farbrengent rendezett a házukban. Először mindnyájunknak megtanította, hogy a kabbala tanításai alapján miként

illik nevünk a jellemvonásainkhoz, majd mindannyiunkat megajándékozott. A nőknek elegáns étkezésletet adott, nekem egy könyvet Rebbe Rájác értekezéseiről. Hároméves öcsémnek egy gyerekbiciklit adott segédkerekekkel, míg nővéremnek egy bélyegalbumot. Innentől fogva a Rebbe bármikor kapott külföldről levelet, a bélyegeket róluk és odaadta nővéremnek. Apámnak a Hatomimból és egyéb haszid diskurzusokból készített rendszeresen másolatokat. Ezek a mai napig megvannak a családi könyvtárunkban. Unokatestvéremnek, Solom Ber Schneersonnak a „Sinai Humást” adta, és az Alter Rebbe Sulchan Aruchját. Senkit sem került el a figyelme, mindenkire gondolt.

Mikor 1954-ben Amerikába jöttünk, hogy meglátogassuk, már ő volt hivatalosan is az új Rebbe. Mikor beléptünk a szobájába, széles mosollyal köszöntött minket, s azt mondta: „Gyerekek, emlékeztek rám? Én emlékszem rátok!”

Solom Ber Butman rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség

A kapcsolat

Minden percben minden emberi tett lehetőséget ad a Végtelennel való kapcsolatra. A lélek számára minden tett lehet felemelő. Ennek csak az akaratod állhat útjában. Amint azonban kívánod, máris lehetővé válik a kapcsolat.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

A rabbi válaszol

A zsidó temető szentségéről

A múlt héten olvastunk a Tórában arról, hogyan zajlott a történelem első zsidó temetése. Ennek fontos eleme, hogy Ábrahám nem kevés pénzért saját temetkezési helyet vásárolt – létrejött az első zsidó temető. Ennek apropóján, és az elmúlt hetekben zajló események kapcsán kerestük meg *Oberlander Báruch* rabbit, a *Budapesti Ortodox Rabbinárus* vezetőjét, hogy megpróbáljunk válaszokat találni a kérdésekre.

Elsőként arra kérem, tisztázza, hogy mitől is zsidó egy zsidó temető!

A temető nem egy raktár, nem egy olyan hely, ahova jobb híján tesszük a holttesteket, amelyekről meg kell szabadulni. Itt adjuk meg a végső tiszteletet az elhunytaknak. A zsidó temetés pedig még ennél is több, az egy vallási szertartás, a zsidó temető pedig egy szent hely. Ezért van, hogy mikor egy földterületet kijelölnek zsidó temetőnek, akkor azt meg kell szentelni. Körbejárni, zsoltárokat és imákat mondani, a résztvevők aznap böjtölnek, stb. (lásd *Nité Gávriél – Ávél* 2. kötet 95. fejezet). Egyszóval megszenteljük a helyet. Zárójelben jegyzem meg, hogy sok vidéki zsidó temetőnél felmerült a háború után, hogy a temető fel nem használt területével mi legyen, mert a temető annyira szent, hogy nem is lehet eladni belőle sok vélemény szerint olyan, „mint egy zsinagóga”¹. A temetés maga pedig egy vallási szertartás, aminek pontos menete és előírásai vannak. Vannak szakrális állomásai az életnek, a *brisz*, a bár micvó, és ugyanígy halál is.

A zsidó temetésnek is megvannak a maga rituáléi, melyek egyaránt vonatkoznak magára a temetésre és arra is, hogy mindez egy zsidó temetőben legyen. A zsidó temetőnek a fent említettek mellett az is feltétele, hogy ott zsidó vallásúak nyugodjanak. Ha ezt megszegjük, akkor a már ott nyugvók végakarátat szegjük meg (visszamenőleg).

Olyan ez, mint pl. a *minjen*, amelybe zsidó vallásúakat számolunk be. Ha tízen vagyunk, de nem mindenki zsidó, és mégis úgy teszünk, mintha mindenki megfelelne ennek a feltételnek, akkor tulajdonképpen magunkat és a többieket tévesztjük meg.

Ahogy egy rabbiban fel se merülhet, hogy egy nem-zsidó vallásút beleszámoljon a *minjen*be, ugyanígy az sem, hogy valakit zsidó rítus szerint nem-zsidó temetőben temessen el, sem pedig az, hogy egy nem-zsidó vallású elhunytat zsidó temetőben temessen el.

Ezzel együtt fontos hangsúlyozni, hogy a zsidó jog kifejezetten kötelességként rója nem-zsidó vallásúak eltemetését is a zsidó közösség tagjaira. Ez a kötelesség mindenkire vonatkozik. „Nem-zsidó halottakat a zsidó halottakhoz hasonlóan kötelességünk eltemetni...” írja a *Talmud* (*Gitin* 61a. és *Rási* uo.).

Értesüléseink szerint ennek kapcsán nyilatkozta azt, hogy az ilyen eljárás sérti a már ott nyugvó halottakat.

Nem, sértésről nem beszéltem. Eredetileg az angol nyelvű *Hamodiában*² nyilatkoztam szó szerint – magyarra fordítva –, hogy „Több, mint százezer zsidó van ott eltemetve, és ők azért vették a sírhelyüket, hogy más zsidókkal együtt legyenek eltemetve. Nem-zsidókat idetemetni az mind egyikük meglópása”. (Ez eredetileg angolul hangzott el, a más médiumokban megjelent fordí-

tásokért nem tudok felelősséget vállalni.) Ha valaki zsidó temetést szeretne, annak előfeltétele, hogy ez zsidó temetőben történjen, zsidó temető pedig többek közt azért zsidó temető, mert ott kizárólag a közösség tagjai nyugszanak. Ha ezt megszegjük, akkor azzal az ott nyugvókkal, sőt a jövőben oda temetettekkel szemben követünk el kegyeleltétést. Ráadásul ez nem csak háláchá, bibliai tilalom (*3Mózes* 19:11., 25:17.), hanem sima polgári jog. Ők valamilyen feltételekkel vásároltak sírhelyet, és ezeket nem lehet utólag megváltoztatni, sértené a vásárlói jogait.

Hamvasztásról is szólnak híresztelések. Sokan elborzadnak ennek a gondolatától a Holokauszt után, de van ennek vallási tilalma is?

Ha a temetésnek csak az lenne a lényege, hogy eltüntessük a maradványokat, akkor jó lenne a hamvasztás is. De ahogy mondtam, a temetés is egy rítus és a háláchá tiltja a hamvasztást, a holttest elégetése halottgyalázás (lásd írásom: *Tél tálpíjot* 2. szám 6-8. oldal). A Kozma utca esetében tudni kell, hogy a hamvasztás tilalmáról 1932-ben döntött a neológ vallási vezetőség³ és csak az Állami Egyházügyi Hivatal nyomására⁴ kezdtek 1965-ben „ideiglenesen” urnás temetést csinálni, de csak elkerítve a temető többi részétől.

Miért fontos, hogy ennek kapcsán nyilatkozzon egy külföldi zsidó lapnak?

A *Hamodia* – ahogy korábban már más magyarországi témákkal kapcsolatban is – megkeresett a téma kapcsán, mert külföldön nagyon nagy vihart kavart ez a hír. Erről az esetről történetesen azért tudtam, mert egy zsidó vezető nem sokkal korábban felhívott, és elmondta, hogy egy vallási vezető jelenlétében nem-zsidókat temettek a Kozma utcai zsidó temetőben, a helyszínen meg is mutatta, hogy melyik sírról van szó. Később a jelenlegi fenntartó több embere meg is erősítette nekem, hogy az elhunyt sehol nem tért be zsidóknak.

Külföldön nagy rabbik is figyelemmel követik a magyar zsidóság életét, annál is inkább, mert sokan közülük magyar származásúak. Ez az eset nagyon rossz hírt keltezte a magyar zsidó közösségnek, hiszen egy évezredek óta fennálló alapvető érték, a *kever Jisráél*, sérült. Mostani izraeli utamon számos nagy hírű rabbival találkoztam, akik reményüket fejezték ki, hogy nem lesz ebből bevett gyakorlat.

¹ *Móláméd löhoil* responsum, *Jore déá* 106. fejezet; *Chátám Szofér* responsum, *Jore déá* 335. fejezet; ² Címe: <http://hamodia.com/2016/11/01/controversy-alleged-non-jewish-burials-budapests-kozma-street-cemetery/>; ³ *Magyar zsidó szemle* 1932. 111–113. oldal; ⁴ Forrás: <http://acenter.hu/Kozma-utcai-izraelita-temeto-budapest-7744/>

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a *Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület* / Published weekly by *Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary*
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: **Oberlander Báruch rabbi**
Főszerkesztő: **Steiner Zsófia**

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: **Golubovics Martina,**
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: **Juhász Valéria**
ISSN 1416-4604

